

עיסוק בדילמות מוסריות במדע ורפואה בין נערות דתיות וחילוניות פרויקט העצמה נשית 2018 בת שבע פרלגר ורויטל נאמן יהל¹

"כשאני רואה בראיונות טלוויזיה חוקרים או חוקרות עטורי פרסים זה נראה רחוק ממני לא קשור אלי, אבל כשאני רואה נשים פורצות דרך שעשו מסלול חיים דומה למסלול שלי זה נותן לי כוח לחלום."

שמצביעים על מורכבות תהליך העבודה בוועדות אתיקה אלו. ד"ר נעמה הציגה בפני התלמידות את הסוגיה שלפיה הטכנולוגיה מקדימה את הדיון האתי שבשימושה המושכל. התהליכים המשפטיים והפילוסופיים מנהלים מירוץ אחרי ההתפתחות הטכנולוגית. במפגש זה זיהו התלמידות סיכונים טכנולוגיים והתמודדו עם דילמה זו באופן אפקטיבי תוך כדי בירור ובחינה של נורמות וערכים מוסריים הנהוגים בחברה.

מפגש נוסף התקיים עם מנהלות פרויקטים ומנהלות מחלקות בחברת אמדוקס ו-NICE אשר סיפרו לתלמידות על תהליך קבלת החלטות בצמתים בקריירה האישית. על מורכבות והצלחה בשילוב בית, ילדים ועבודה. השיח היה בנושאי אישי, כנה, מעניין, הכיל את ההתלבטויות של התלמידות, ושאל לחזק את האמונה שכנשים הן יכולות לבצע כל תפקיד, ושאינן לוותר על הזדמנויות לקידום בקריירה. בהקשר זה אמרה אחת התלמידות: "כשאני רואה בראיונות טלוויזיה חוקרים או חוקרות עטורי פרסים, זה נראה רחוק ממני, לא קשור אלי, אבל כשאני רואה נשים פורצות דרך שעשו מסלול חיים דומה למסלול שלי, זה נותן לי כוח לחלום."

כמו כן התקיימו סיורים בחדרי ניתוח בבית חולים.

כך התבטאה יעל בטקס הסיום של היוזמה להעצמה נשית שהתקיים השנה ביום האישה הבינלאומי. היוזמה להעצמה נשית הפגישה 20 תלמידות דתיות מאולפנת הראל בכפר סבא עם 20 תלמידות חילוניות מחטיבת הביניים בר לב באשכול הפיס בכפר סבא. במסגרת זאת נפגשו התלמידות מדי חודש, למדו בחברותא וקיימו שיח משותף, פנים אל פנים או במפגשים מקוונים, אודות דילמות מוסריות במדע ורפואה שהמאה ה-21 מביאה עמה. כלומר מחד, ההתפתחות הטכנולוגית מזמנת אפשרויות ריפוי המאריכות חיים, משפרת את איכות החיים, מאפשרת לידת ילדים בריאים ללא חשש למחלות תורשתיות ועוד. מאידך, השימוש בטכנולוגיה לטובת האדם תלוי בשיקול דעתו. הוא המחליט אם לנצלה לטובתו ולטובת הסביבה שבה הוא חי או להשתמש בה לרעה.

המפגשים היו באווירה נעימה והתנהלו סביב שולחנות עגולים. פינת קפה ועוגיות עמדו לרשות התלמידות. כל תלמידה זכתה לקבל תשומת לב אישית על ידי מתן תיקיה אישית, מכתב אישי ושוקולד בהקדשה אישית.

היוזמה כללה מפגשים עם נשים בתפקידים אחראיים: למשל, באחד המפגשים פגשו התלמידות את ד"ר נעמה ויצ'נר האחראית על ועדות האתיקה בבתי חולים. היא סיפרה לבנות על מקרים

¹ בת שבע פרלגר, מורה למדע וטכנולוגיה באולפנית הראל

רויטל נאמן יהל, מנהלת אשכול הפיס כפר סבא

בין סולם הערכים הדתי של הבנות, כפי שההלכה היהודית מבטאת, לבין סולם הערכים האנושי הנהוג בחברה. ובכל זאת בדיבייט הם העלו את הנימוקים בעד ונגד בצורה ברורה ואמיתית. המפגש הסתיים בסדנת קרב מגע לנערות. הבנות נפרדו זו מזו בהתרגשות רבה, והיה מרומם לראות את הקשרים שנוצרו בין הנערות. למידה מעמיקה, משותפת לנערות דתיות וחילוניות, מובילה לשיח ולדין מכבד. קבלת האחר מזמנת משמעות מכילה, מתעניינת, מגשרת ולא מנוכרת ומתנגחת. קבוצת הנערות היא הבבואה של החברה הישראלית, היא מדמה את המציאות שהיינו רוצים לראות בבניית חיים משותפים בין דתיים וחילוניים בארץ ישראל.

בסיומה של היוזמה התקיים אירוע שאליו הזמנו התלמידות יחד עם הוריהן. האירוע כלל הרצאה של ד"ר מיכל ריבלין, חוקרת מוח ממכון ויצמן למדע, אשר ריתקה את הבנות שהשתוקקו לשמוע כיצד המוח פועל וכיצד ניתן לחקור איבר כה מורכב. לאחר מכן הציגה כל קבוצה של תלמידות את הדילמה שעסקה בה במהלך כל חודשי הפרויקט והביאה טיעונים בעד ונגד. הוצגו דילמות, פונדקאות לזוגות הומוסקסואליים, השתלת איברים, הפריות חוץ-גופיות, שימוש בתרופות ללא מרשם רופא, התמכרויות למשככי כאבים. כל קבוצה בחרה לעורר הקשבה ולשכנע את הקהל בדרך הייחודית שלה. דרך ההצגה של הדילמות הייתה כה מרגשת ולא הותירה אף עין יבשה בקהל. בחלק מהדילמות הייתה התנגשות

התלמידות שהשתתפו ביוזמת העצמה נשית